IV
№ 1179/2

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДѢЛИЕТО И ДЪРЖАВНИТѢ ИМОТИ
ИНСТИТУТЪ ЗА ЗАЩИТА НА РАСТЕНИЯТА

Ун. библиотека
ПЛОВДИВ
Двр. Инв.№ 142
1946

Следъ като прочетешъ това упжтване предай го на приятелитѣ си, за да го прочетатъ и тѣ.

УПЖТВАНЕ № 17
(ТРЕТО ИЗДАНИЕ)
ДЕКЕМВРИЙ 1941 ГОД.

УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА ПЛОВДИВ

ЛЮЦЕРНОВИЯТЪ ЛИСТОЯДЪ (PHYTODECTA FORNICATA) И СРѢДСТВА СРЕЩУ НЕГО

Люцерновиятъ листоядъ, често неправилно наричанъ у насъ люцернова калинка, презъ последнитѣ години се очерта, чрезъ своето масово размножение, като единъ отъ най-опаснитѣ неприятели на люцерната. Като неприятель въ по-голѣма степень той се отбеляза за първи пжть въ страната презъ 1925 година и отъ тогава той редовно се появява по люцерната и унищожава чрезъ ларвитѣ си първия, а понѣкога и втория й откоси отъ 50 — 80 и повече процента. Особено вреденъ люцерновиятъ листоядъ се явява за младитѣ и неукрѣпнали люцернови посѣви, на които неговитѣ ларви могатъ да причинятъ пълно изсъхване.

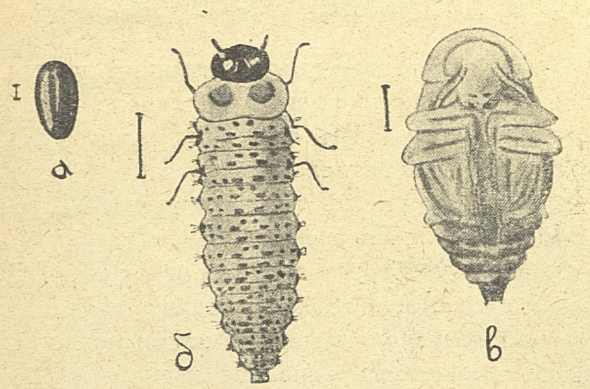
ОПИСАНИЕ И ЖИВОТЪ НА ВРЕДИТЕЛЯ

Преди да разгледаме начинитѣ за борба срещу този неприятель, необходимо е, за правилното извършване на борбата срещу него, да дадемъ нѣкои сведения за насѣкомото, неговия животъ и цикъла на годишното му развитие при нашитѣ условия.

Възрастното насѣкомо има продълговато-овална форма отъ къмъ гръбната му страна е доста изпъкнало, а отъ, къмъ коремната — слабо издуто. Основниятъ цвѣтъ, ако насѣкомото се гледа отдолу е черенъ, съ слаба лъскавина. Гръдниятъ му щитъ и твърдитѣ криле (елитритѣ) сж червени, а щитчето черно. По твърдитѣ му криле има 7 черни петна, разположени така: едно въ срѣдата на междуелитрената линия (шева на твърдитѣ криле), отъ лѣво и отъ дѣсно на него има други две петна, голѣми колкото срѣдното петно и се намиратъ при близително къмъ срѣдата на всѣко крило. Предъ тѣзи две петна

и къмъ срѣдния ржбъ на твърдитѣ криле на всѣко отъ тѣхъ има още по едно петно. Последнитѣ две петна се намиратъ на предния край при вжншнитѣ жгли на твърдитѣ криле. Тѣ сж много по-малки отъ съобщенитѣ петь петна и понѣкога липсватъ. Дължина на насѣкомото е 5—7 мм. Нѣкои смѣсватъ това насѣкомо съ обикновената калинка, която е полезно насѣкомо, но при внимателно вглеждане въ признацитѣ му. които току що съобщихме, различието лесно може да бжде направено, особено като се има предъ видъ, че обикновената калинка отъ къмъ коремната страна е почти плоска.

Яйцето на люцерновия листоядь има жълтеникавъ цвѣтъ съ продълговата, елиптична форма и дължина 1—1½ мм. Яйцата биватъ събрани на групи отъ 2 до 20 и се намиратъ най-често на долната страна на листата, залепени съ клейовидно вещество (фиг. 1, а)

Яйце, ларва и какавида на люцерновъ листоядъ. Силно увеличени.

Ларвата при излюпването си е около 1 мм. дълга, а пълновъзрастната достига до 10 мм. Главата и гръдният щитъ е съ лъскавочеренъ цвѣтъ, а останалата часть на тѣлото има кално-сивъ до черенъ цвѣтъ и е обрасла съ черни космици (фиг. 1, б).

Развитие и навици. Люцерновиятъ листоядъ презимува като възрастно насѣкомо въ почвата на люцернитѣ на дълбочина отъ 5 — 28 см. На пролѣть, следъ като се установи топло време, насѣкомитѣ започватъ да излизатъ отъ земята. У насъ това става обикновено презъ априлъ. Ако времето се затопли рано, излизането може да започне още отъ началото на априлъ, а въ нѣкои мѣста и даже въ края на мартъ. Но, ако времето е студено и пролѣтьта настжпи късно, излизането на брѣмбаритѣ може да се извърши въ края на априлъ и даже въ началото на май. Следъ излизането си брѣмбаритѣ веднага преминаватъ по стъблата и листата на люцерната и започватъ да се хранятъ съ тѣхъ. Нѣколко дни следъ това тѣ започватъ да се оплодяватъ. Мжжкитѣ, следъ като оплодятъ женскитѣ, умиратъ, а женскитѣ наскоро започватъ да снасятъ яйцата си. Яйцата се

отъ 2—20 броя и рѣдко единични. Понѣкога, се срещатъ яйца и по другитѣ части на люцерната, като стъблата, горната страна на листата, цвѣта и др.

Яйцеснасянето трае доста продължително време. Обикновено то се извършва въ периодъ отъ 35 — 45 дни и става съ прекжсвания въ 3 — 5 периода, като въ първия подпериодъ, който е най-дългъ и трае около 10—12 дни се снасятъ по-голѣмата часть отъ яйцата. Другитѣ подпериоди траятъ по около 1—5 дни. Между два яйценосни периода има по единъ празенъ периодъ отъ по нѣколко дни презъ които насѣкомитѣ само се хранятъ, безъ да снасятъ яйца. Най-голѣмо количество яйца биватъ снасяни презъ края на априлъ и началото на май. Яйцето се излюпва, въ зависимость отъ температурата, следъ 5 — 9 дни отъ деня на снасянето му. Младата ларва, веднага следъ появяването ѝ започва да се храни съ листата и младитѣ върхни части на люцерната. Развитието на ларвата се извършва въ зависимость отъ температурата, въ продължение на 2½ —3 седмици, като презъ това време тя си съблича кожицата три пжти. Следъ последното събличане ларвата се храни още 2—3 дни, следъ което се заравя въ земята, кждето какавидира. Какавидирането се извършва най-често на дълбочина на около 3 см., рѣдко повече или по-малко и трае, пакъ въ зависимость отъ околната температура отъ 11 до 21 дни. Следъ като се оформятъ напълно новитѣ брѣмбари. една часть отъ тѣхъ излизатъ на повърхностьта, но вредата ота тѣхъ е незначителна. Следъ 2—3 седмици излезлитѣ брѣмбари наново преминаватъ въ почвата. Останалитѣ брѣмбари, които не сж излѣзли отъ земята сжщо се вдълбочаватъ въ почвата и презъ есеньта всички насѣкоми вече се намиратъ на дълбочина отъ 5—28 см., кждето оставатъ да презимуватъ. На пролѣть презъ споменатото вече време, брѣмбаритѣ започватъ да излизатъ на повърхностьта. Отъ изложеното до тукъ се вижда, че развитието на люцерновия листоядъ се извършва въ продължение на една година и следователно той има само едно поколение годишно.

СРѢДСТВА ЗА БОРБА СЪ ЛЮЦЕРНОВИЯ ЛИСТОЯДЪ

1. Преждевременно покосяване на люцерната, непосрѣдствено следъ най-усиленото яйцеснасяне, преди появяването или докато ларвитѣ сж още съвсемъ млади. Тази мѣрка е една отъ най-ефикаснитѣ въ борбата срещу ларвитѣ на люцерновия листоядъ, ако се из-

едно и сѫщо време всѣка година въ различнитѣ части на страната и е въ зависимость отъ температурата. Ето защо, за да се опредѣли точно този моментъ е необходимо къмъ периода на появяването на ларвитѣ (къмъ началото на май), да се преглеждатъ често листата на люцерната отъ къмъ долната имъ страна.

2. Честа коситба презъ периода на яйцеснасянето и на усилената деятелность на ларвитѣ. Тази мѣрка се налага отъ обстоятелството, че както излизането на бръмбаритѣ на пролѣть отъ почвата, така сѫщо и яйцеснасянето и появата на ларвитѣ се извършва въ продължение на единъ доста дълъгъ периодъ и чрезъ една коситба не могатъ да се обхванатъ и унищожатъ всички яйца, даже и по-голѣмата часть отъ яйцата. Затова се налага чрезъ първата преждевременна коситба, да не се чака редовна коситба за най-голѣмъ откосъ, а да се направятъ още 1 или 2 преждевременни коситби презъ интервали отъ 2 до 3 седмици.

3. Изобилно наводняване на люцернитѣ, за да се издавятъ намиращитѣ се въ земята какавиди, ларви и бръмбари. Тази мѣрка може да даде много добри резултати, ако напълно се наводни люцерната въ продължение на 7—8 дни и ако това се извърши презъ времето, когато въ почвата се намиратъ най-много ларви и какавиди, които сѫ най-чувствителни къмъ наводняването. Този периодъ у насъ е къмъ края на юний и началото на юлий. И тамъ кѫдето има достатъчно количество текуща вода и може да се залѣе люцерната наложително е тази мѣрка срещу люцерновия листоядъ да бѫде приложена.

4. Брануване на люцернитѣ. Следъ всѣка коситба, презъ периода, когато люцерновиятъ листоядъ се срѣща като ларва и какавида, ако се грапятъ люцернитѣ, значителна часть отъ намиращитѣ се по земята ларви и плитко въ почвата какавиди ще бѫдатъ омъртвени.

5. Пръскане на люцернитѣ съ стомашни отрови. Това пръскане трѣбва да се прилага веднага следъ коситбата и прибирането на откоса, защото въ такъвъ случай, не само че ще се употрѣби по-малко разтворъ, но ларвитѣ на покосената люцерна по-сигурно ще попаднатъ на отровата, а поникналата следъ това люцерна до втората коситба ще бѫде свободна отъ отрова и ще може безопасно да се използува за храна. За пръскане е най-добре да се употрѣби парижка зеленина 300 грама на 100 литри вода и 1500 гр. гасена варь. *Следъ напръскването на люцерната не трѣбва да се пускатъ да пасатъ домашни животни въ продължение на три седмици.*

Посоченитѣ срѣдства срещу люцерновия листоядъ трѣбва да се прилагатъ комбинирано.